

Est de două ori în septimana: Joi-a și Domineca; era când va pretinde importanța materialilor, va est de trei sêu de patru ori în septimana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
diurnitate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
patrariu . . . . . 2 fl. v. a.
pentru România și străinătate:
pe anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
diurnitate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespunzanti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1. unde sunt a se adresă si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sêu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuancie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde câte 7. cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la „ALBINA“

pre ultimulu patrariu alu anului curinte, adeca de la 1. optovre pana la 31 dec. 1871, cu pretiulu si in conditiunile de pan' acuma si cari se vedu in fruntea foiei. —

NB! Tramitarea banilor de prenumeratiune se pote face prin avise postali, sêu prin epistole francate.

Redactiunea.

Pesta, in 7 optovre n. 1871.

Faimela alarmatorie nu inceta a se raspandi, deja si din coci, casi dincolo de Laita.

Din colo se intielege. Caci de unu anu aprupe, si insisi domnii magiari, stepanitori ai nostri, incepura a pricepe si recunosc ca — *essistu nemultumiri si opozitiuni natiunale, seriose si aprige.*

Dar din coci, unde Ministeriulu dlui c. Andrassy si cu parlamentulu seu si mamelucii sei, si diaristic'a sa. pana mai ieri canecanese negau ori-ce nemultumire si opozitiune natiunale, serioasa, — din coci faimele sunt, in lumea oficiosa magiara celu putieniu, noue-noutie, si cu atata — firesce — mai alarmatorie.

„P. Journal“, organu a dese ori inspiratu de susu, mai alalta-ieri spunea ca — „am fi la pragulu unei formale rebeliuni in Croatia si Granita militiare“, — si adauge apoi machiavelistic'a intrebare: „nu cumva ore se lucra de — publicarea unui statutu de asiediu militariu“, adeca a legii martiale — in acele parti?! Si in fine da cu socotel'a ca — dora aceste grave cestiuni vor fi fostu tem'a lungi audiintie de mai de unadi a dlui c. Andrassy — la Domnitoriulu in Viena?!

Si, de catu acesta fama, pote ore se assiste ilustratiune si doveda mai elatante, ca — *pacea si multumirea si fericirea poporaloru sub stepanirea unghuresca de astadi, este completa si nu mai lasa de doritu?! —*

Si intr'aceea, din colo, in partea monarchiei de sub steparirea nemtiesca, confiscarea de gazete si desfiintarea de reuniuni politice, este la ordinea dilei; — nu mai catu aceste frumoase mesure politice administrative, astadi nu se practica con-

tra slaviloru, ca acum unu anu si duoi si trei, ci — de variatiune contra domniloru nemti, pan' aci egemoni, si si acum mortisii fideli ai constitutiunei, adeca ai *Egemoniei nemtiesci.*

Si — ce este mai frumosu, ba escelinte si admirabilu la acesta aparitiune, ca — insisi domnii nemti, fideli ai constitutiunei, trebuie se reconosca cumca aceste mesure contra lor, sunt *deplinu dupa lege!*

Bieta „N. Fr. Presse“ din Viena, organulu de frunte alu fideliloru constitutiunei, mai alalta-ieri — intr'o dia se confiscă de duoue ori, fora ca pana astadi se vré pote afla ca — pentru ce?! —

Acest'a este blastemulu Chiceloru, cari pre catu timpu sunt la putere, facu sêu sustieniu legi rele, absurde, infame, — firesce contra interesulu poporaloru, si cari legi apoi, printr'o simpla intorsutura a sortei, se descarca in capulu lor!

Am disu de atatea ori si repetim cu voce valta si la acesta ocaziune, ca asiã vor s'o patiesca si domnii stepanitori magiari. Ei n'au facutu de la 1847, de candu stepanescu, nici macar una lege ratiunabile si favorabile pentru poporu si a nume pentru natiunitati. Tote vor se se descarca in capulu lor. Legea buna ora ce ei, prin celu mai mare abusu de putere, ni-o croira pen'ru natiunitati, carea este o adeverata parodia a marei cestiuni de natiunitate, mane-poimane, se dicemu in 20. sêu macar in 50 de ani, va se fia much'a securii cu carea — pangermanismulu sêu panglavismulu o se ucida pe magiari — foramila, dup'a lor propriu judecata!

Bine deci a disu mai de unadi Kosuth ca — politic'a de astadi a domniloru magiari de la putere, va se aduca celu mai mare periclu natiunei magiare.

Noa romaniloru, ne-imbetati de norocu, de ambitiune si insolentia personale si natiunale, nici predomniti de ura si patima facia de natiunea magiara, consideratiunile de mai susu — nu ni potu fi nici placute nici indiferenti; din contra ele ne implu de dorere si superare; pentru ca noi — nici pentru unu momentu nu potemu se perdemu din vedere reportulu de reciprocitate si solidaritate intre natiunea noastra si cea magiara.

Desbaterile a supr'a causei celei mari, pentru carea Ministeriulu Hohenzwart a primitu frenel guvernarei in Transilvania, adeca a supr'a modulu de

pacificare a Boemiei, Moraviei, scl. si de multumire a natiuniloru negermane, la punctulu decisivu, in diet'a din Praga, au se incepe poimane, *luni-a*, viitoria.

Dr. Rieger este reportoriulu generalu in caus'a Adresei ce este se se votie ca respunsu la *Rescriptulu* regiu, prin carele s'a deschisu diet'a si s'a recunoscutu dreptulu de statulu alu Boemiei. Acea Adresa are se ni spuna conditiunile sêu bazele de complanare; din cuprinsulu ei vomu cunosce, ca — ore dualismulu remane-va si mai departe. totu celu de pan' acuma, adeca o sistema d'a innadusi *spiritulu de desvoltare si progresu alu poporaloru nemagiare si negermane din Austria?* — Si fiindu ca in putiene dile va se se faca lumina si vomu se conoscemu adeverulu puru: nu mai perdemu timpulu si spaciulu spre a insira multe coniepture, cu cari gazetele mari si-implu colonele despre acesta cauza. —

Diet'a Galitiei — si-a terminatu deja marea desbatere a supr'a Adresei, dar domnii lesi, *Chicari* si ei in celu mai riguros intielesu, casi dnii nostri, luara o puseitiune eschisiva, adeca facia de poporu — aristocrateca, er facia de ruteni — polona. Astfelu, dupa lupte grele, votarea Adresei se fece fora *representanti ruteniloru si ai poporulu de la tierra*, cari se retraseru cu protestu. —

Cea mai scandalosa istoria se petrece d'o septimana de dile in *diet'a Bucovinei* nostre. S'a inceputu desbateru a presentatiunea tierei in dieta. Deputatii mosneniloru din tierra, in armonia cu propunerea regimulu de astadi, vor a inmulti nrulu *representantiloru* — de la 29, la 35, remanendu uniculu votu virile alu episcopulu, dar stergendu pre deputatii speciali ai camerei comerciali, ai carei membri si asiã alegu prin orasia. Astfelu dorindu a regula, ca — proprietarii cei mari se alaga 12 *representanti*, comunitatile rurale 15, cele putiene comunitati urbane 8, si asiã cu amintitulu unu votu virile, diet'a se conste din 36 de membri. Dar pentru votarea acestei reforme, dupa legea de pan' acum se cere present'a a $\frac{3}{4}$ din toti deputatii dietei presinte, si voturile a $\frac{2}{3}$ din cei presinti. Acum — nou'a reforma nevindu la socotela clicei germane, „fidele constitutiunei“, carea numera vr'o 7 — 8 membri in dieta, ea de cate ori se pune

pe tapetu proiectulu de Regulamentu nou, fuge din dieta, si face astfelu ne-possible votarea legii!

Ita cum nemtii, fideli constitutiunei, respecta legea, unde ei sunt in minoritate! — Si apoi — inca o data intrebamu: cu astfelu de elemente, de morala si de cultura, se fia possible Austria? — si *constitucionalismulu*, si dreptatea si fratietatea in ea??! —

Dlu conte Beust, dede de curendu o informatiune confidentiala catra *representanti* din strainatate a Austro-Ungariei, despre statoririle de la Gastein si Salzburgu. Cuprinsulu acestei Hartii a aflatu pan' acu cele mai curioase elucubratiuni in diaristic'a cea mare; dar acestea tote, in partea lor cea mai interesante, s'a desavatu din partea dlui Cancellariu de statulu, fora in sa d'a spune ca — *bine, care este cuprinsulu adeveratu alu acelu actulu?*

Ceea-ce nu s'a desmintitu specialu, si de ce noi — desi cam tardiu, venim a lua notitia, este: ca — *la intelnirile din cestiune, s'ar fi constatatu, cumca intereselu Prusso-Germaniei si ale Austro-Ungariei, mai tote si pretotindencia mergu paralelu!* Si mai departe: ca — *s'au combinatu mesure — in privinti'a anarchiei, adeca spre apanarea intereseloru sociali, in contra miscariloru partitei anarchice din Europa.*

Cine vre, pote cu cea mai deplina consciintia se identifice „miscarile anarchice“, cu — cele „democratice.“ Noi — miscari anarchice nu conoscemu: cre-

Din Romania unu telegramu ni anuanciu, ca corpurile legiuitorie s'ar fi convocatu la *siedintia* extraordinaria pe 15/27 opt. si ca — intr'adeveru caus'a ar fi „cestiunea Stroussberg“ mai vertosu. —

Asemenea aflamu de doue conflicte ale Romaniei cu Turcia, unulu diplomatulu, altulu militariu, cari ambele — nu potu se remana fora consecintie.

Celu d'antaiu este provocatu de dlu principe Bismark, carele in locu d'a fi unu spriginitoriu si apanatoriu alu suveranitatei romane, in fruntea carei astadi sta, cu dreptu de ereditate, unu ramu alu Hohenzollerniloru, — la tota ocaziunea vine a isbi in ea si a o compromite. Astfelu asta data vrendu a acreditata pe agintele de pan' acuma alu Prussiei, de aginte generalu alu Germaniei in

FOISIORA

Spiritismulu.

Spaima se nu te prinda, iubite cetitoriu! ca nu retacim a vorbi de acelu spiritismu, carele misca mes'a si scaunele din casa, scote mortii din morminte de-i aduce se-ti vorbesca, pentru a-ti desluci veri unu evinémentu din vieti'a lor, ce dora nu-lu intielegi, dar esti interesatu a-i cunosce caus'a, decursulu, sêu efectulu. Acestu felu de spiritismu ilu lasamu schimositoriloru (escamotoriloru) si — cum li dice poporulu — *comediantiloru*, cari ilu essercita de profesiune, insielandu si ingrozindu pre cei ce credu intr'insii. Dorere numai, exprimemu aci in trecatu, ca sunt inca multi pe cari cultura nu i-a luminatu de ajunsu, ca se se pota lapeda de asemene credintie desierte.

„Spiritismulu“, de care vomu vorbi noi aci, este unu terminu modernu, pentru unu nouu resultatu alu meditatiuniloru filosofice.

Facemu acest'a ca se ni implinim detorinti'a catra oo. cetitori, de a lua notitia de aparitiunile mai remarcabili de pre veri ce te-

renu. Deca apoi burulu cetitoriu va socoti cumca aceste meditatiuni filosofice merita studiare serioasa, — se fia asiã; decu din contra, i se va imparé cumca contieniu si ceva ridiculu, — atunci se rida; risulu ni va fi o garantiu ca se desfata, si tocmai e devia' noastra a instrui desfatandu. Instruire, e scopulu principalu.

Acum se intramu in materia. De curendu s'a tiparitu la Lipsca o carte sub titulu: *Spiritisch-philosophische Reflexionen über den menschlichen Geist.* Autoru se numesce Meurer. Teori'a ce o desvolta densulu despre spiritulu, diferesce de cea a lui Platone, caruia i se imparea ca spiritulu omului dreptu dupa mortea lui se va naltia la stele, a celui nedreptu are se intre intr'o femeia; si de va continua nedreptatea, dupa mortea femeii va intru intr'unu animalu, si asiã mai departe se va degrada pana ce se va imbuni, in catu se asculte graiulu mintii, si se se porte bine. Meurer nu primisce de totu nici credinti'a egipteniloru despre „*migrarea spiritelor*“ precum o conoscemu din istoria. Cu unu cuventu Meurer vré se aiba o teoria propria, si o numesce „*spiritismu*“.

Nu pote fi aci loculu pentru unu estrasu, ci cautu se ne marginim la momintele principale. —

Noi credemu cumca sufletulu este *memoritoriu*, ba asiã au creditu inca si cele mai necuite popora din vechime.

Deca acum sufletulu este *memoritoriu*, adeca nu va *ave sfarsitu*, — au nu este logicu, ca elu se nu fia avutu nici *inceputu*?

Totu ce se incepe cautu se se sfarsiesca. Ceea ce nu are sfarsitu, nu pote se fia avutu nici *inceputu*.

Standu treb'a asiã, intrebam acum de sufletulu meu: *Unde ai fostu tu, mai nainte de a me nasce eu?*

Autorulu nostru vorbesce despre spiritulu, nu despre sufletu; dar assiste unu reportu strinsu intre aceste doue substantie, in catu de chiarificarea uneia profita si cea alta.

In vechime, autorulu nu merge din colo de *creatiunea lumii*. Primindu lucrurile create ca baza positiva a scrutatiuniloru sale, densulu vede pretotindencia si in tote nisuinti'a de a se perfectiuna. Acesta nisuintia o vede la materia, carea esindu din caotele primitivu se or-

dina si se rafina; o vede la omu, care incepu se-si iscusésca, adeca *ascuta mintea*, prin cugitari, esperintie, si apoi invetiaturi. —

Langa materiile feliurite, observa feliurite animale, cu multime de facultati. Aceste facultati, de la omu pana la verme, sunt astfelu impartite, in catu nici unu soi de animale nu pote dice, ca cutari sêu cutari facultati sunt *numai* ale lui, i sunt o proprietate eschisiva. Din contra, unu soi are facultati rudite cu altulu, si tote la olalta sunt impreunate — cum am dice — prin unu *arbore genealogicu*.

Dar facultatile de unde provinu? De la spiritulu. Deci essistinti'a facultatiloru marturisesce despre *essistinti'a spiritulu*. Prin urmare tote animalele au spiritulu, fiindu ca tote au facultati. Este unu egoismu modestu si ambitiosu, care l'a facutu pre omu, se credea pana aci, cumca numai elu *singuru* are spiritulu.

Fiindu ca facultatile, unele sunt dure si debile, altele fine si tari, — caus'a nu pote fi aiuria, de catu in spiritulu; de ore-ce din elu se nascu facultatile. Deci de la feliuritate facultatiloru se conchide la feliuritate spiritelor; va se dica: *sunt spirite dure, fine, si mai fine,*

Bucuresci, adresă Pórtei otomanice actulu acreditatoriu, pretindindu că — acést'a este suveran'a României! Pórta, printr' unu „beratu," notifică guvernului romanu acreditarea agintelui nemtescu, in-sa guvernulu rom. basatu pe dreptu si pe usu, respinse amesteculu midilociatoriu alu Turcului! Éta conflictulu diplomaticu.

Celu militariu s'a intemplat in partea turcésca a Dunarei, din colo de Galati. Granicerii romani, luandu la góna o „Seica" turcésca, incarcata cu tutunu de controbanda, au ajuns'o numai din colo, unde dandu navala a sup'r'a ei, ér ea fiindu aপরতা de militari turci, se incinse o lupta cu focu, in care perira vr'o 3 — 4 turci si unu serginte romanu, si mai multi se vulnerara. Turculu deci cere satisfactiune pentru calcarea teritoriului seu; Români érași tienu că au fostu indreptatiti a urmarí pe lotru, si a pune man'a pe elu, unde l'au ajunsu. —

Din strainatate pentru argustetimea spaciului trebue se ne restringemu a aminti asta data numai putiene pre scurtu

In Francia partit'a napoleonidiloru se misca pretotindenia, dispunendu de multi bani si agenti. Numai ai ei membri au curagiulu de a candidá pe facia la alegerile municipiali. Resultatulu acestoru alegeri, va dovedi: déca popularitatea lui Napoleone s'a maritu? si déca caus'a lui póte se aiba sperantie in poporu? —

Ca unu ce mai nou, si — nu tocma neplacutu, ni sosese din Paris scirea, că dlu Thiers intr'adeveru a alesu de ambadoru la Viena, pe dlu Drouyn de Lhuys. Acestu probatu diplomaru alu lui Napoleone, pre cátu suntemu noi informati, cunósce bine pre romani si caus'a loru, de carea odenióra multu se interesá. —

In Spania, Regele abia retorná dintr'o caletória intreprinsa prin tíera, si deschise camer'a legelativa, candu si prorupse crise ministeriale. Candidatulu de presiedinte alu Ministeriului, fú trantítu de o coalitiune conservativa, si asiá ministeriulu radicalulu Zorilla si dede dispunerea ére pomenulu inapó a demistru pána la aménitári, pentru acestu ministeriu; in-sa nu folosi nimic'a. Dupa multe combinatiuni, ieri se constituí unu nou Ministeriu alu coalitiunei conservative, cu Malcampo in frunte. —

Emanciparea nóstra economica-finantiaria.

IV.

Cea mai de frunte si profitabile economía este: *industria* si *comerciu*lu. Prin aceste produsele economiei de pamentu si de vite — se califica séu nobilita, si se prefacu in valóre de bani.

O tíera manósa, buna óra Români, déca ea produce pe anu produse de pamentu si de animale intr'o valóre de 210 milliône de lei, din acestea va poté se espórte si se venda in strainatate -- de

comunu cam a trei-a parte, adeca valóre de 70 milliône. Pretiulu transportului si alu vendiarei, adeca important'a comerciului dup' acésta valóre de *produspe crude*, se va urcá la 30 — 40 de procent; si va fi valóreá intréga 90 — 100 de milliône. Déca deci in estu casu si productiunea si comerciulu va fi alu indigeniloru, alu romaniloru, intréga valóreá de 100 de milliône va intrá in pung'a romaniloru, si *atát'a romanii vor fi cascigatu de la straini*. Déca din contra si o parte a productiunei, si comerciulu va fi alu strainiloru, (precum este in fapta,) atunci acea parte, si a nume din 100 de milliône, celu putienu 40 de milliône se vor strecurá in pung'a strainiloru.

Éta o rubrica imporante de perdere a romaniloru *prin comerciulu*. Si cine acésta rubrica ar dorí s'o mai illustre cu unu esemplu viu, mai puna in ea comerciulu de sare alu României, prin carele de cáti va putieni ani, unu singuru strainu a cascigatu milliône si milliône — *pe cont'a averei nóstre nationale!* —

Se punemu acuma că — produsele naturali ale României, celu putienu pe diumetate nu s'ar espórta crude, *ci calificate prin industria*; rapit'a s'ar espórta ca oleu rafinatu, gráulu ca farina, porumbulu ca spiritu séu ca *untura* si carne preparata, (pastrama, salami etc.); peile drese si chiar prefacute in *incaltiaminte, manusie, gíamantale* etc. etc. — astfelu acea *diumetate* de 35 milliône s'ar urcá la valóreá celu putienu *induoita* de 70 de milliône, si déca prelucrarea s'ar fi facutu prin romani, romanii *prin industria* pe fie-care anu ar mai scóte cáte 35 de milliône din pung'a strainiloru si si-le-ar insusi, intarindu-se si respective emancipandu-se finantialminte totu cu *atát'a* de straini. —

Déca astadi in Romania se impórta si consumu marfe calificate, de feru, de lemn si de pele, de lana, inu, bum-bacu si metasa, de aur si argintu si petri scumpe, in scurtu — de mancatu si de portatu, de lucsu si de trebuintie comune, — se dicemu in valóre de 35 de milliône, — acésta suma trece intréga din *comerciu*lu romaniloru in *comerciu*lu ére desvoltandu romanii aceste ramuri de industria, din acésta suma, numai prin comerciulu si industria 20 de milliône s'ar economisá natiunei, cu *atát'a* tíera si natinnea s'ar emancipá de straini!

Sé mai luámu acum celelalte multe daraveri cu strainatatea si cu strainii, voiagiare de petrecere si de lucsu, imprmuturile cele mari si oneróse, pentru aceste scopuri, ascuratiunile de tota felulu, etc. etc. cari tóte absorbu pe fie-care anu inca vr'o 50 de milliône din averea nationale, de la particulari si de la statu, si — éta că vomu cunósce *midilócele* si *isvórale* de *inavutire* ale *strainiloru*, pre cum de alta parte si causele si modurile seraciei si decaderi nóstre!

Computandu si considerandu tóte acestea, va trebú se recuóscemu că, prin desvoltarea cu totu de adinsulu a *comer-*

ciului si *industriei nationale*, averea nóstra publica si privata — are sé cascige *mai multu*, de cátu prin *midilócele* de pan' acú, prin cultur'a numai de pamentu si de vite, si are se smulga din manile *strainiloru* acéle *isvóra* si *averi*, prin cari acestia mai vertosu ne esplóta, ne seracescu, si ne tienu injugati finantialminte.

De sine se intielege că a nóstra teoria si doctrina, pre cum absolutu eschide inmutirea strainiloru, fia prin colonii, séu inacar prin imigrári partiali, asiá d'alta parte nu eschide importarea de *capitale* straine spre scopulu desvoltárei cátu mai productive a comerciului si industriei si a ori ce felu de economía nationale; adeca — *numai pentru investitiuni folositorie*. Capitalele straine, in manile romaniloru, bine folosite, fructifica acestora, si *inavutiescu romanimea*, intocmai precum armele altui'a in manile mele, cu bunu scopu manuite, mi dau mie taría si securitate. Sé invetiámu in-sa mai nainte, a cunósce si a intrebuintá bine acele arme séu *midilóce* straine, pentru ca sé ne intarimu si se recucerimu, ér nu sé ne vatémámu si ucidemu cu ele!

Pentru scopulu emancipárei nóstre economice-finantiari deci ni se presenta, dupa cele aduse, cea mai absoluta si urgente necesitate, ca — fora tóta amenarea si cu tóta seriositatea sé ne ingrigimu de o cultura cátu mai buna si estinsa in *sciintiele reali* si *comerciali*, sciintie ce invetiá a *preceptiuná* *produspele naturali* si a le *preface* in bani, cu *buna dobanda*, ér banii a-i intrebuintá spre celu mai bunu folosu, publicu si privatu.

Pentru ca in-sa in acéste ramuri de studia si economii se potemu face progresulu necesariu, rapede si folositoriu, mai antaiu de tóte sé ne desbracámu de prejudetiulu stravechiu, de credinti'a desiérta că „*comerciu*lu si *industria* séu *messeriele* *degrada* pe romanu; din contra cu totii sé recunóscemu si sé profesámu cu versu inaltu că — „*numai pe acésta cale*, pe *calea comerciului* si *industriei nationale*, ne potemu emancipá si *conservá* de *straini* — *pung'a*, *averile*, *pamentulu* *strabunu*, pe noi *insine!*“ —

Daiá Romania are gimnasia si seminaria si scóle primarie destule, dar i lipsescu, *mai de totu scólele reali, industriale* si *comerciali*. Déjá numerulu doctoriloru si licentiatiloru in litere este considerabilu, dar pe barbati specialisti de sciintiele reali, industriale si comerciali indesiertu i-ar cantá cineva intre romani. —

Am pote sé adaugemu: *Dejá consumatori, cheltuitori, risipitori* *nationali* *escesivi* — *avemu pré multi*, dar *cascigatori* si *pastratori* *nationali* *cu prisosintia* — *ni lipsescu de totu*. De acesti'a sé ni creámu cátu mai curendu, cátu mai multi! —

Dincociá peste Carpati, in partile supuse némtiului si ungurulu, natiunea nóstra inea patimesce de acest'a-si reu, totu in asemenea mesura, dar ea — par' că s'a desteptatu si a cunoscutu si recu-

noscutu acést'a cu o óra mai nainte. A buna séma — pentru că pericululu de ea a fostu mai aprópe si a sup'r'a ei a apesatu cu putere mai mare. Ori cum sé fia, acóla déjá strigatulu dupa *instructiune reale* si *comerciale* — este generalu, — este parol'a dilei; déjá putienele stipendia, pentru studentii seraci, cáte depindu de la publiculu celu mare, au inceputu a fi destinate pentru studiale reali mai vertosu; déjá practicii Brasioveni nu se mai multiamira cu escolintele loru gimnasiu nationale de 8 clase, ci infiintara iute clase reale si comerciali; déjá ilustr'a familia de Mocioni, ajutórale ce dá pe fie-cáre anu la cáte 20 si mai multi studenti seraci pentru d'a se perfeptiuná, *pe diumetate* le-a *destinatu* pentru *studiale* reali, industriale si comerciali; déjá la tóte scólele normale si capitali pana si la cele de pe la sate, specialu la cursurile de preparandia pentru invetiatori, s'a luatulu multa ingrigire pentru sciintiele reali, etc. etc.

Lucru, ce e dreptu, pré micu in sine tóte acestea, — dar destulu, pentru a dovedi priceperea publica si inceputulu progresu in acésta directiune, destulu a nume in comparatiune cu putienele *midilóce* de cari dispune acea parte a natiunei.

România, éste credemu óra suprema, sé urmedie asemenea, cu *midilócele* ei *insutite*. Prin tóte orasiere si orasierele iute se deschida clase se institute pentru *instructiune reale, industriale* si *comerciale*; pretotindeni si spriginésca si incursagiedie comerciulu si industria nationale; stipendiale séu bursele ce are pe fie-care anu pentru cultur'a superióre prin strainatate, se le *inmultiésca*, se le *destine* *jumiloru* *romani* *lipsisiti* de *pretotindenia* si cu *preferintia* *aspirantiloru* la *industria* si *comerciu*.

Din acestia, bine condusi si moralizati, se vor formá — se credeti, apostolii moderni ai adeveratei emancipári nationale, se vor formá cadrele adeveratei armate romane-nationale de *recucerire* a *terenului* si *averiloru* *perdute!*

Acest'a este, in putiene cuvinte, *modulu sistematicu* si *generalu* de *emancipatiune economica-finantiarie* a *nóstra*, — uniculu modu loialu, ratiunabilu, practiculu si sicuru, — uniculu ce nimenea nu ni-lu póte luá in nume de reu si nu ni-lu póte impedeá prin mesuri diploma-tece si violinti! —

B A B E S I U.

FIUME.

Noi la rondulu nostru am vorbitu pe largu despre Fiume, acestu meru de discordia, intre Ungaria si Croatia; am spusu atunciá, cum rafinatii italiani de acolo, pentru ca se scape de jugulu slaviloru, aprópe de ei si poterici, se aruncara in braciare unguriloru, — nebuni, incantati pan' la nebuni pentru acésta!

Stepenirea ungreséca, la inceputu érá *mere dulce*; pana si sarcin'a militiei o usúrase dragutiulu de orasielu, cu portu ungrescu, (!) la Marea adriatica.

sol. Sé luámu bine a minte acésta clasificare a spiritului.

Precum materi'a cérca a se rafiná prin aceea, că imbraca forme totu nóue si nóue, asiá face si spiritulu; cercandu-si perfectiunarea, se nisue a intrá in altu animalu, pentru a-si cascigá totu mai multe nóue facultáti, pana se ajunga la perfectiunea spiritelor ce locuescu usu in atmosuera. (Cumca in atmosuera locuescu spirite, o scimu din betrani. Altmintre atmosuer'a nici n'ar avé intiesu, ratiune de asistintia. Candu ar fi numai pentru noi cei de pre pamentu, ar fi numai de cáteva mii de picióre, că mai susu noi nu mergemu, ca sé avemu lipsa de aeru. Dar fiindu că atmosuer'a numera mile integri, chiar si candu Parisulu n'are lipsa de aeronauti, este invederatu, că dens'a e facuta pentru altii, si acei altii, déca nu vreu sé produca cacofonia in concertulu creatiunei, trebue sé fia mai nobili de cátu noi, fiindu că siedu mai susu, precum si noi suntemu mai nobili de cátu pescii din apa, séu de cátu rimatorii.)

Sé revenimu la obieptu. Diseramu cumca spiritulu, pentru a se perfectiuná, intra in altu

si altu animalu. D. e. móre unu omu. Ce se intempla cu *materi'a*, si co cu *spiritulu* lui? Materi'a (corpulu) nu piere, căci in natura nimica nu piere, ci punendu-se in momentu, putrediesce ca sé ingrasie pamentulu din cari resaru bucatele, semenate pentru sustinerea corpului nostru, carele asideria si elu la rondulu seu intrandu in momentu, va ingrasia pamentulu pentru bucatele urmasiloru nostri, si asiá mai departe. Acum, déca materi'a nu piere, cu *atát'a* mai vertosu *nu va poté* *perí* *spiritulu*; căci acest'a este superioru materiei. Acest'a dara intra in cutare altu corpulu viu, adeca animalu. Buna óra spiritulu din o mátia mórtá, intra in corpulu de cane, déca se sente demnu si eugeta cumca in cane 'si va poté continuá perfectiunarea; spiritulu dintr'unu porcu, intra in calu, déca socotesce că asiá convine perfectiunarii sale, scl.

Asiá dara, in *procesulu* de *perfectiunare*, spiritulu are trei stadio mai marcate, a nume: 1. *timpulu* *cátu* *ilu* *traiesce* *in* *cutare* *animulu*; 2. *timpulu* *in* *care*, *dupa* *mórtea* *animalului*, *ajungendu* *spiritulu* *liberu*, *judeca* *despre* *viét'i'a* *sa* *din* *animalu*, *si* *apoi* *constata* *ca* *ce-i* *mai* *lip-*

sesce *din* *perfectiune*, *si* *conformu* *acestei* *constatári* 3. *intra* *in* *corpu* *nou* *de* *animalu*, *in* *carele* *socotesce* *ca-si* *va* *gasi* *acea* *particica* *de* *perfectiune*, *cátu* *i* *mai* *lipsescu*.

Candu intra spiritulu in animalu, la concepere óre, séu la nascere? — nu se póte spune; ajunge a sci cumca dupa nascere, spiritulu e la tóta intemplantu in loculu seu din corpulu. Déca totusi spiritulu baiétului, nu se manifestéza delocu in fasia si in léganu, caus'a e, că in stadiulu de baiétu alu animalului, elemintele materiali precumpenescu fórté pre cele spirituali (intelectuali.) Ba acésta precumpenire o sentimu, desl in mesura mai mica, inea si mai tardiu, in etatea nóstra desvoltata; căci de cáte ori elemintele materiali ale corpului nostru vinu in lupta, cu elemintele spirituali, mai pururiá invingu cele materiali, adeca mai pururiá *invinge* *patim'a* *sup'r'a* *priceperii*, *placerea* *a* *sup'r'a* *bine-lui*, *dorulu* *de* *desfatare* *a* *sup'r'a* *dorului* *de* *lucru*, *scl.*

Acésta *precumpenire* a partii animalice din corpulu nostru, ni tiene spiritulu nostru casi intr'o servitute, ni-lu doboléza, subjuga si incatéza. Déca spiritulu nostru ar poté sé

precumpenesca partea animalica, atunci la varce afacere am vedé adeveralu pururiá in tóta claritatea, spiritulu ni-ar spune că unde a fostu mai nainte si cum a traitu, ba — in parerea unor'a — ni-ar spune si venítóriu. De alta parte este bine cumca nu precumpenesce spiritulu, căci déca ar precumpeni si ar vedé omulu că l'ascépta o lume totu mai perfecta si totu mai frumósa, atunci si-ar dorí mórtéa, ba póte că s'ar ucide inusu, ca sé ajunga la lumea cea frumósa. Dar cum este astadi, precumpenindu materi'a, acést'a are frica de mórté, si-lu impedeá de a se ucide, si inea 'si motivéda pedec'a că: *nu sciu* *ce* *va* *fi* *si* *cum* *va* *fi* *in* *cea* *laltu* *lume?* *dar* *ca*, *ce-e* *in* *mana*, *nu-e* *mintiuna*.

Sé fia cu iertatiune, iubite cetitoriu, că ne scaparamu la teoríi pré afunde, in cátu érá sé ne cufunde; pre candu din contra trebuiá sé ne esplicámu pe scurtu si chiaru despre cele *trei stadio* ale spiritului. Dámu acum aci spli-catiunea in essemple, buna óra:

Unu macelariu, avendu profesiunea sa d'a ucide vitele ca sé li venda carnea, duce unu bou la macelaria. Boulu presentiesce, apropiandu-se da macelaria se svercoléscu amaru,

Dar — trecu mere, trecu pare, si ciului esia din sacu! Dnii italiani si cu plebca loru indresnetia din Fiume, credeau ca — nunt'a si ospetiuu ungurescu o se tiēna in eternu; dnii stepanitori d'alta parte credeau ca — acuma ei nu mai au de cātu se comande si sē deē cu piciorulu in pamentu.

Recrutare in Fiume nu s'a facutu de la 1868, de candu cu ospetiuu ungurescu; deci de o data septeman'a trecuta, se respandi faim'a in Fiume ca — este recrutare, pana si pentru „hōvėdi.“ Spaima si indignatiune ii cuprinsa pe desmerdatii proletari mai vertosu, si — pana un'a alt'a, glōtele se adunara si inceputa a domustrā in contra, cu „peveatu!“ — in locu de „ėljen!“ ungurilor. Escesurile, se intielegu de sine la italiani. Si d'o data simpatiele loru trecura la Croatia si croati!

Urmarea fū, cā intreveni poterea armata si mi-i invetiā minte pe desmerdatii fūmani magiaroni. Cāte-va putione vulnerari si arestari, cum dīcu corespundintii nostri, si — portulu magiaru de la Adria este pacificatu. —

Congresulu Diaristiceii romane.

Traim in epoch'a adunārilor. Tōte clasele societatii, ca totu atāte rotitie ale organismulu celui mare, se intrunescu, se aduna si se consulta: cum sē se perfeptiūmediu pentru scopulu d'a perfeptiūna societatea cea mare, natiunea, statulu, si priu ambele omenimea. —

Nemicu mai naturalu si mai ratiunabilu. Este consecinti'a, unu postulatu chiar au Democratiei. —

Mai nainte se adunau si intruniau si consultan despotii si tiranii, pentru scopulu d'a combinā: cum sē impedece desvoltarea si emanciparea popōraloru. —

In Anglia, Francia si Germania, dejā s'au incercatu, pe langa totu foliulu de alte Congrese, si adunari generali, congrese de diaristi; astfelu s'au regulatu si s'a introdusu a-coli, fireseca numai la folle cele mari si seriose, — desi nu aceeasi directiune in activitate, adeca aceeasi programa politica, dar celu putienu — unu modu de scriere mai ratiunabilu, mai suferitu si mai uniformu. —

Caotele si drasticitatea, ce de cāti-va ani se incuibase in Diaristia romana — atātu in privinti'a directiūnei, cātu si a tonulu sēu limbajulu, a trebuitu sē nasca si la noi sentiulu de necesitate, d'a incercā o regulare, aducerea intr'o armonia 6re-care a acesteia si siessea potere mare. —

Impulsulu s'a datu, cam d'o data din mai multe parti; dar capital'a Moldaviei a pusu — cum se dice, punctulu pe i, si „Telegrafulu“ din Bucuresci, condusu mai numai de juni, am poté dice — de unu „consortiu de juni“ s'a facutu organulu principalu staruitoriu si intetitoriu alu ideoi, pe care nu potomu de cātu a-o salutā, dorindu acestoru staruintio si intetiri — din inima celu mai bunu si in i salutariu succesu!

Acestea putiene permitiendu ca de introducere, venimū acuma, la provocarea directa ce ni se face, a publicā aci

Resultatulu adunarei pregatitōrie, ce la 4 si la 6 septemvre trecutu, avū locu in

Bucuresci, pentru Congresulu Diaristiceii romane, si prin carea d'a Congresulu s'a oteritu pe 1. optomvre v.

„Adunarea pregatitōria peatru „Congresulu Diaristiceii romane“, constituita in Bucuresci din diariile: „Trompeta Carpatiloru“, „Colonna lui Traianu“, „Telegrafulu“, „Poporulu“ si „Opiniunea Publica“, s'a intrunitu in dōue siedintio, la 4 si la 6 septemvre curentu, in localulu Redactiūnei „Telegrafulu“, si alegenduse buroulu, compusu din d. N. Ath. Popoviciu, unulu din delegatii „Columnei lui Traianu“, ca presiedinte, si d. Gr. G. Tocilescu, unulu din delegatii „Telegrafulu“, ca secretariu, a desbatutu si a stabilitu urmatoriile preliminarie in vederea Congresulu Diaristiceii romane:

I.) Vor fi admisse la Congresu tōte organele romane de publicitate din intrēg'a Dacia, afora de diariile umoristice.

II.) Fie-care organu de publicitate are facultatea de a-si tramite ori cāti delegatii, avendu in sa cātu unu singuru votu fie-care dintre diarie.

III.) Buroulu definitivu alu Congresulu se va alege din persōne straine Diaristiceii.

IV.) Siedintiele vor fi publice.

Desbaterila se vor dā publicitatii.

V.) Conclusiunile Congresulu nu se vor supune sanctiūnei intrunirilor publice.

VI.) Ori cari ar fi aceste conclusiuni, diariile romane in minoritate nu vor fi espuse la nici o recriminatiune.

VII.) Localulu intruniri Congresulu va fi sal'a Ateneului Romanu din Bucuresci.

VIII.) Congresulu va fi convocatu pentru d'a de 1. octomvre a. c. de catra buroulu acesteia adunari pregatitōrie. —

Se esplica cā d. representante alu diariulu „Poporulu“, crediendu de atributiunea adunarii pregatitōrie numai otarirea dilei si a loulu, candu si unde sē se tiēna Congresulu, s'a abtinentu la discutiunea si votarea tuturor celorlalte puncte, stabilite prin maiortatea diarieloru presinti.

Presiedinte: N. Ath. Popoviciu.

Secretariu: Gr. G. Tocilescu.

Noi din parte-ni, esprimandu-ne parerea de reu, cā n'a fostu cu potintia a intruni la adunarea pregatitōria — nici macar maiortatea Diarieloru din capitala, cu scopu d'a vedē, cā pururā suntemu gat'a a luā parte la ori-ce adunare ce tinde la perfectiune si solidaritate natiunale, — delegāmu si impoterimū prin acēst'a de representante alu nostru la Congresulu Diaristiceii romane, pe temeulu programei mai susu publicate, si a apelulu ce ni s'a adresatu de adreptulu, pe Dlu colaboratore alu nostru, Julianu Grozescu, asatoriu in Bucuresci. —

Redactiunea Albinei.

„Patria“, nou'a gazeta romana.

In unulu penultimu amintiseramū, dupa putione faimē ce se respandisera, despre o noua fōia romana, cu numele „Patria“, organu alu guvernulu ung. ca odinōra „Concordia“, fiertata, de unde deci i-am si disu: „Patria lui Pista.“

Astadi avemū sē ne splicāmu in acēsta cauza. —

Ceva sciamu; ceva presupunemū. Sciamu cā regimulu domniloru stepanitori ai nostri, dupa-ce incercările sale d'a-si cārpi trebele si interesele facia de romani, si specialu d'a-li omori opozitiunea, prin unele si altele foi essistinti, n'a succesu, — d'unu scurtu timpu ambli d'a la mediadi, cu lamp'a lui Diogene, ca sē-si gasēca 6meni, cari pe spesele sale, adeca ale fondulu dispositiunale, sē infintiedie o gazeta romana, spre scopulu specialu d'a ne combato pre noi si programulu nostru natiunale. Atāt'a sciamu, 6r c6 presupunemū — 6r, cā — fiindu cā in intregu corpulu nostru natiunale de din cōci de Carpati, n'avemū 6meni cu stare, cari sē pōta sacrificā multu — nici pentru bimele, ved'ia, rēdicarea, c'unu cuventu pentru programulu de la Blasiu, Pesta, Temisiōra si Mercuria alu natiūnei nōstre, cu atātu mai putienu contra acēstui'a: nōu'a fōia ce se anuncia a dispune de multe medilōce, ne-aperatu va trebui sē fia creatiunea, beneficiulu — generosiloru straini!

Intru cātu am avutu sēu n'am avutu dreptu, — viitorulu va alege. Noi am dorī ca, cātu mai currendu, sē avemū cauza d'a ne cai de judecat'a nōstra „ab invisis.“

In momentu program'a, „Patriei“, carea cu 1/13 opt. are se vedā dulcea lumina a s6relu pestanu, ni jace pe mēsa, si — desi nu multu, totusi dejā ceva mai multu scimū despre ea si tendintiele ei, ceva putienu mai multu de cātu sciamu si presupunemū cu optu dile mai nainte.

Scimū cā „Patria“ are de proprietariu si editore unu „Consortiu“ anonimu; de Redactore pre unu d. June, dupa cum ni se afirmā, studinte de drepturi, cu numele Franciscu Virgilie Olteanu, scimū cā are se apara de o camdara de dubu ori in septemana, mai apoi, dēca-i va merge bine, dōra si pe tōta d'a, si cā in fino promite, a fi cea mai 6ftina fōia.

De aci pricepemū cā fontan'a din care onorabilulu Consortiu are sē adape „Patria“, trebuie sē fia fōrte bogata; ce nu pōte sē fia de felu suspiciōsu, de 6re-ce onorabilulu Consortiu nici nu se scrie „romani“, 6r strainii — scimū pre bine cā — pentru luminarea, conducerea si fericirea nōstra, pururiā au bani destui!

De cātu acesteia in sa, mai mari nedumeriri ni inspira program'a desfasurata in annunciulu sēu de prenumeratiune, tonulu, argumentele, insinuatiunile ei, cari — ni se imparu mai straine de cātu insusi onorabilulu Consortiu auonimū si cu medilōcele sale finantieri. —

Suntemū prē departe, de a ne apucā sē supunemū la o analiza critica acea programa; sub s6re n'ar poté sē fia unu lucru mai ingratu; si cine ar poté-o, cine ar avē competinti'a d'a o analizā si splicā acea programa mai bine si mai autent'cu, decātu organulu sēu insusi, prin activitatea s'a insasi! Dar fiindu cā nimenea nu pōte fi dreptatitu a desconsiderā din capuloculu o intreprindere publicistica, ce are pretensiunea d'a vrē sē faca veduta si fericita natiunea romana: si facia de stimatulu nostru Publicu, si de onorabil'a „Patria“, sentimū imperiōsa detorintia, de a rēdicā si corege unele insinuatiuni si resp. pretensiuni, dup'a nōstra scire cu totulu nejustificabili.

De locu la inceputu, Apelulu Patriei pronuncia sentinti'a „cā — nici o natiune in Un-

garia nu este atātu de urgisita, neconsiderata si delasata, ca tocmai natiunea nōstra romana.“

Cu acēsta sentintia onorabil'a „Patria“ de siguru de aceea si-a impenatu fruntea programēi, pentru cā in punctulu alu doilea sē pōta dice „cā noi romanii, astadi suntemu desbinati in atātea parti si partite, cāti carturari si conducetori s'au ivitu intre noi;“ si in alu treilea si patrulea sē pōta acusā pe conducetorii nostri „pretinsi“, cu aceea, cā — causele nōstre publice si comune se delatura cu totulu prin tressii; in alu cincilea sē condamnē passivitatea, si totu reulu sē-lu ascrie „ambitiuniloru personali.“

Pro coronide sē vorbēca de — „tendintie separatistice“, si din tōte si prin tōte, sē-si demustre absolut'a necesitate de a intreveni, pentru marea si marēti'a chiamare:

d'a face pre natiunea romana iubita si considerata;

d'a o face unita si consolidata;

d'a o emancipā de „conducetorii ei pretinsi;“

d'a o infratī cu cele lalte popōra ale patriei, („intre cari“ — dice cā — vetiimū si voimū sē morimū!“ — Tōte voimū numai ast'a nu. Sē traiēca — da, sē mōra si pēra intre cele lalte popōra — nu vor romanii — Dōmne feresce! Tocmai pentru aceea se lupta contra impilatoriloru.)

d'a eschide ambitiunile si frecārile personali si — tendintiele separatistice; —

si — d'a se ingrigi sē de d'iregatori — la ministeria, la tribunale si prin comitate.

Cā anonimulu onorabilulu Consortiu, si face si iē a supr'a-si atāte probleme gigantice, fiindu cā n'avemū onōrea d'a-i cunōsce poteriile morale si spirituale, — nu potemu de cātu sē-lu admirāmu: in sa credinti'a nōstra este cā in tōta natiunea romana, elu nu va gasi omu de minte si de inima, carele sē subscrie colosalele noadeveruri, cā natiunea este cea imai urgisita si neconsiderata in Ungaria; cā — noi romanii suntemu mai desbinatu dōra in parti si partite, de cātu celelalte natiuni, cā — causele nōstre publice si comune se delatura cu totulu prin — mai scie Ddieu ce felu de conducetori, si cā — undeva ar essiste tendintie separatistice, 6r bun'a n'tielegere si infratire cu cele lalte popōra ar lipsi! —

In cadrulu stepanirei magiarie de astadi, unde de a dreptulu se nēga essistinti'a ori cārei natiuni afora de cea magiara, noi totu credemū cā ar fi mai usioru a dovēdi, si domni stepanitori insisi ar recunōsce, cā natiunea romana este cea mai veduta si considerata; in totu casulu mai veduta si considerata de cātu cea slovaca si rutena, si in multe multe privintie si de cātu cea serbēca. De natiunea nemtiēca nu vorbimū, cāci ea, violēna cum e, nu voiesce se essiste, pana nu va ocupā mai antaiu tōta tiēra.

Desbinārile la noi nici nu sunt mai mari, nici atātu de scandalose, ca la alte popōra, si ele n'ar essiste de felu, dēca prin maiestri'a regimulu nu s'ar provocā si nutriti. Dovēda eclatante in acēsta privintia este, cā mai vertōsu desbinati de poporu si de caus'a poporulu sunt dregatorii guvernulu si partisanii lui, cari senguri — fugu de solidaritatea natiunale!

Cā barbatii nostri conducetori, — nu cei „pretinsi“, de cari n'asculta nimenea, ci cei recunoscuti de poporu peste totu si fora nici o pretensiune a loru propria, cā aceia pururia

scie cā-lu ascēpta mōrtea, si elemintele animalico ale corpulu sēu ilu facu sē se tēma de dens'a. Dar macelarulu cu ajutoriulu canelai, este mai tare, duce boulu si-lu ucide. Dupaucidere, ese spiritulu boulu; si redobandesce libertatea sa. Acum in libertate spiritulu se judeca insuai pre sine, cum a traitu in bou? Dēca din intemplantare constata cumca a traitu dupa cuvintia, dar n'a ajunsu inca sublim'a perfectiune a fiintieloru din atmosuera ei cauta sē se mai perfectiunezo priv cutare corpu de animalu, atunci si-a-lege corpu lu, in carele are de cugetu sē intre. Buna 6ra vede cumca macelarulu e tineru, si scie cā are a casa o nevēsta tinera, spiritulu boulu ilu petreco pre macelarulu a casa, dēca vrē sē intre in corpu de omu. Macelaritu'a nasce, nainte sēu dupa 182 de dile; cāci nu se scie cu securitate, dēca si spiritulu tiene la acēstu terminu din dreptulu romanu. Baiētulu e sanetosu si frumosu; vinu vecinole de-i lauda ochii. Cresce marisioru si sosesea timpulu de carte. Macelarulu aduce instructoru la casa, sē-i instrueze prunculu; dar instructorulu nu pōte face nemica. Macelarulu se mania, ilu demissiuēca si aduce altu

instructoru. Dupa ce nici acēst'a nu pōte face isprava, aduce altulu, apoi 6ra altulu, perondandul-i. Unu instructoru in fine, splicandū copilulu a nemica, si perde paciinti'a si-i striga: „Dar nu me intielegi, mei boule?!“ Macelaritu'a tōta e focu, cum a cutozatu instructorulu sē dica bou, dragalasiulu de copilasiu alu ei! — Nu te superā jupanēsa draga; candu si perde cineva paciinti'a, de necadiu cam spune adeverulu fora sē scie cum. Asia nimeri si instructorulu; cāci copilulu dumitale ti l'a adusu barbatulu de la macelarulu. Si candu unu spiritulu de bou, acum este pentru prim'a 6ra in corpu de omu, nu se pōte asiā perfectiunā, ca sē devina numai decātu Cicerone, Cesare, sēu Bunaparte.

Unu domnu mare striga „i-i-a!“ — dupa toti cu cāti vine in atingere. 6re ce a fostu spiritulu acelu domnu pana a nu intrā in forma de omu? A buna sēma ceva mandiu de asina.

Inca unu essemplu.

O natiune apesata de nedreptati, si nepotendu se cultivā de reulu acestor'a, jace intr'o ignoranta nēgra ca nōptea, in sa are cāti-va

putieni barbati, *) cari prin zelulu sēu activu stralucescu de pre ceriulu natiunale, despican-du negurele ignorantiei, precum lucēfarulu despica infioratoriile umbre ale intunereculu de nōptea. Acum vine unu scrietoriu, alu caruia zelu nici candu n'a fostu activu, de cātu dōra passivu, (si cāti nu sunt de cei cu zelu passivu, in ca dōra si eu, scrietoriuluu acestor'a?) si nu se ocupa de alt'a, de cātu de a — scrie la critice a supr'a stēlei, si apoi a merge la ospetiele inimiciloru natiūnei nedreptate. 6re spiritulu acelu scrietoriu, ce a fostu pana a nu intrā in forma de omu? Scōi, cine sunt cei ce latra la stēle, si se aduna unde e ospetiu in satu! —

Pōte va dice cineva: Sē nu mancāmu dara carne, cā cine scie, ce spirite dōra degradate sunt in cutari animale. Socotēca in sa cumca

*) Dlu autoru avuse „unu barbatu“, ce — fireseca mai bine se potrivece in essemplu; dar noi, cā sē evitāmu susceptibilitate si restalmacirile, ni-am permisū, macar pe cont'a armoriei stilulu, a corege si a pune „cāti-va putieni barbati“, — mai observandū aicia cā „putieni“ este conceptu relativu, si asia — ori cātu de angustu, totusi destulu de largu, pentru cā si chiar aiei in essemplu, sē pōta incupe toti cei ce vor socoti ca essemplulu se potrivece a supr'a-le. — R e d.

pocalulu de apa, ce-lu bē acum, l'au beutu stramosii celu putienu de 20 de ori dā la facerea lumēi pana acuma; unii l'au beutu ca apa, alții ca lapte, vinu scl. pana ce o mancāmu inca va fi fostu mancata de cāteva ori, si din acēsta rotatiune a naturei, nu ni-a venitū sē ne sfiimū de bucate; asiā sē nu ne sfiimū nici de carne, cā mancāmu numai materi'a, dar nu spiritulu. Dēca totusi vremū sē aretāmu stima catra spiritele aceloru animale, ajunge a nu le maltratā. —

Din capulu loculu trebuiā sē constatămu, cumca — Meurer nu pretinde infalibilitate pentru teori'a sa. Acēsta modestia este fōrte de laudatu in timpulu nostru, in care disputationii nu vor sē cēda unulu altuia, ci fie-care tiene la parerea sa, casi cum ar fi infalibila, si-o apēra cu veheminti'a ce i-o inspira infalibilitatea, si dēca totusi nu-i credi, e mai gat'a sē te insulte prin gazete, de cātu sē invetie ceva! Bagu sēma morbulu de infalibilitate si limbajulu lui, este in aeru, de candu ilu molipsi befranulu din Roma! Meurer afirma numāi, cumca teori'a lui, dēca nu e adeveru curatu, este celu putienu cea mai logica de tōte cāte le cunōsemū pana acuma; prin urmare, intr'atāt'a este adeverata, in cātu logic'a are dreptu la adeveru. —

Alta data vomū aplicā acēsta teori'a a spiritismulu — la voturile virile. —

au aপরতু si nici candu n'au delaturatu causele nostre publice si comune — scie nu numai natiunea, ci tier'a intréga pana si strainii; de unde caută să deducem. că onorabilulu Consortiu trebuie să fie nu numai strainii ci și — dăra chiar de peste munti si de peste mare!

Cumca noi, romanii cu vr' unu poporu din patria n'am traif in contielegere si fratietate, insa este o insinuatune pre cutesata. Cu tôte poporale traimu in cea mai buna armonia, cu tôte portămu de o potriua grelele sarcine publice, a sup'r'a tuturor apesa politic'a domniloru stepanitoru asemenea de greu.

De tendintie separatistice la noi numai agentii guveniului au interesu a vorbi si si accia — nu tocmai pe facia, oblu!

Dupa tôte n'avemu trebuintia să mai spunemu, că — program'a „Patriei“ nu este program'a natiunale, program'a discutata si formulata de barbati natiunei, in adunări publice, numeroase si libere, — ci că ea, in multe privintie se abate departe, de la acést'a.

Succesulu, — cine va traif ilu ve vedé. Noi dorimu, ca elu intregu să fie spre binele natiunei. —

Aparitiunea in sine, noi o luămu — in ori ce casu de unu bunu auguriu. —

Cine astadi vine să dee natiunei romane, „urgisite, desconsiderate si delasate“, atăta atentiune, să-i fundedie — pe spesele sale, o noua fôia, o „Patria“, si inca atătu de eftina, — să-i aduca atâte sacrificia in bani si in munca seu ostenela, acel'a: — deca este amicu, este unu mare cascigu, o adeverata fericire natiunale; — deca este neamicu, elu prin acést'a dă celu mai evidentiu semnu, ba tocmai o eclatante dovêda, că — trebuie să-lu stringa opinc'a reu, că — sul'a trebuie să se fia apropiatu tare de cōsta-i!

Noi deci, din capulu locului, si asiă — si asiă, i salutămu aparitiunea pe orizontele nostru diaristicu. —

Varietati.

— (P. T. dniloru prenumeranti ai „Amvonului.“) Dupa o bôla cronica indelungata reintornandu de la Carlsbad intr'o stare, care ni dă sperare de sanetate mai buna, am onôrea a face cunoscutu P. T. dniloru prenumeranti ai „Amvonului“, că in scurtu voiu reapucă firulu intreruptu alu edării numitei fôie eclesiastice. Ceea ce aducu la cunoscentia generala si pana atunci, pana ce voiu poté dă in asta privintia p. t. prenumeranti deslucire mai detaiata Oradea-mare, 1. oct. 1871. *Justinu Popftu.*

— (Consecintie d'ale emancipării femeiloru.) Afămu in mai multe foi urmatôri'a istoria: In teritoriulu Vidming, in America de nordu, au capetatu dejă femeiele drepturi egali cu barbati; ele iéu acuma parte la totu felulu de alegeri, functiunedia ca jurati etc. Dar o scena comica s'a intemplatu acolo nu de multu prin acést'a indreptare egala. 6 femei fusera alese cu 6 barbati de jurati la unu procesu de ucidere. Dupa datin'a la atari institute, juratii se inchidu intr'o anumita chilia pana se intielegu despre sentintia. La procesulu despre care e vorb'a, intielegerea trebuie să fie datu preste mari pedeci, căci sentintia nu s'a potutu aduce tōta nōptea. Urmarile au fostu, că o turma de copii, coptii femeiloru din juriu, conturbau in acea nōpțe tōta vecinatatea prin strigate dupa mamelu loru, ér barbati a trei jurati temeiesci se arestara in diu'a urmatôria din caus'a, că ei, infuriati a sup'r'a intardiarii, socieloru loru, au spartu ferestrelu juelui ce ordonase inchiderea juratelor cu juratii, pentru a se intielege despre sentintia. —

— (Unu opu interesantu.) Comitétulu filialu alu „Internatiunalei“ din Belgia anuncia că in contielegere cu comitétulu centralu din Londra si cu ajutoriulu comunistiloru emigrati va edă „Istor'a Comunei de Parisu“, carea s'a si pusu in lucrare. Acestu opu interesantu va aparé pre la finea anului curinte, se va traduce in tōte limbele moderne, si va fi impartitu in trei pãrti principale. In partea d'antaiu se va tratá despre Comuna; a dōu'a va cuprinde adeverat'a istoria a Comunei, ér in a trei-a se vor publicá actele oficiali ale Comunei, cu comentarie. —

— (Onorat'a Eforia scol. din Branu.) [NB! in nr. 74 s'a disu gresitu că din Bucer-

dea.] este rogata a se dechiară in publicu: din ce cauza, si pe ce basa — mi-a opritu din lēfa 20 fl. pe cari nici pana astadi nu i am primitu? Implinindu-mi cu acuratétia detorintiei, credu n' fi indreptatitu a face acea intrebare. — *Teod. P. Popu, docinto primariu.*

Adausu la Dechiaratiunea de mai de unadi a Redactiunei Albinei. *)

In nrulu 73 se publică din partea redactiunei nostre, in absentia subscrisului Redactore, dăr cu scirea si invoirea lui, o dechiaratiune si rogare, adresata „Federatiunei.“ Subscrisulu Redactore, interpelatu de unii amici, vine a aprobá formalmente acelu actu — desi nu pana la o litera, totusi in spiritu si tendintia. Cu o cale insa nu pōte să nu mai adauga inca o concessiune antagonistiloru natiunali si inca o rogare s'eu reflexiune dloru de la „Federatiunea“, adeca:

Concedemu că cāte o data ne-am adoperatu a fi si intriganti intru interesulu natiunale, intriganti in acelu intielesu, că — cu ori ce pretiu si prin ori ce medilōce morali posibili, ne-am straduitu a paralísá reulu si loviturile ce ni menisera contrarii essistintiei nōstre, si a face ca ele să se descargee chiar in capulu contrariloru. —

Buna ôra precum, luandu-ni chiar inim'a in dint, si abnegandu-ne tōta susceptibilitatea nōstra, prin aceste dechiaratiuni, tindemu a infrange si delaturá urele personali si discordiele ce totu mereu, d'ă-nōptea se nutrescu de dusimani nostri in sinulu intielegintiei nōstre si in diaristic'a nōstra natiunale.

Si pentru tōte insiratele concessiuni ale nōstre, noi din partea fratiloru de la „Fed.“ nu ceremu, de cātu ca — să se intréca pururiá cu noi intru a descoperi si combate infernalele planuri si mesure ale domniloru stepanitoru ai nostri, contra intereselor nōstre de essistintia, dezvoltare si prosperare „natiunale“: să ne intréca pururiá in constantia si energia — pre campulu opositiunei si luptei natiunale!

Ea, dupa pusetiunea sa, si-a deschisu cãi in tinenturi romane, unde noi putienu si cu arevoia potemu să petrundemu: cástige natiunei, luptei si opositiunei natiunale, acele frumoše tinenturi, pan' acũ atātu de putienu castigat de noi: atātu de multu dominate de strainii! Noi éra, cine nu scie că in alte parti, unde nōa ni-a succésu a ocupá mai multu terenu, lucrămu prin tōte medilōce morali, cu modestele nōstre poteri intregu spre acelasi scopu!

Cātu campu vastu, cātu de multu si trumosu si necesariu lucru! — si noi să mai aflămu timpu de certe si sfasiari personali?! —

„Federatiunea“ s'a infintiatu pentru opositiune natiunale contra strainiloru apesatori, nu contra romaniloru luptatori, asemenea si „Albina.“ Deci, credintiosi ideei ce ni-a datu nascere, atacurile nōstre să fie indreptate contra apesatoriloru strainii, ér contra romaniloru — numai intru cātu ei s'ar face strainiloru unelte ôrbe si miserabile. *Babesiu.*

Multiamita publica.

M. on. Dna jude cercualu din Jamu, Petru Vuia, — din tōm'n'a anului 1865, candu a intratu in functiune, ca unu natiunalistu zelosu, scindu că prin numai protegerea scōleloru pōte aduce natiunea la limanulu doritu de cultura, — a avutu bunatatea inimei, de a ne vedé scōlele nōstre confesionale cu tōte aparatele necesari; a facutu dispusetiuni, ca elevii să cercetede regulatn scōl'a, si pentru ca invetiatorii să nu suferé vre unu scadiementu, a li să solvi la timpulu seu salariulu; — in fine, convingendu-se, că conferintiele invetiatorescu naintédia si garantédia progresulu, considerandu deplorabil'a stare finantiară a multoru invetiatori tractuali, — a aplacidatu spre a poté participa toti invetiatorii la conferintie, unu adjutamu de 10 fl. v. a. pentru fie-care invetiatoriu. Pentru cari fapte generose si adeveratu natiunali si patriotice, imitate dejă si de alti domni judi cercuali, primésca multu stimatu domni'a sa cea mai profunda multiamita din partea invetiatoriloru tractului Jamu. —

Invetiatorii cercului Jamu din Carasiu.

RESPUNSURI.

Dlui J. Bircea in V.: Am primitu restantia de 6 fl.

Dlui T. P. Popu in Br.: Totu lucrulu este numai inca 1 fl. —

*) Pentru lips'a de spaci, acestu adausu, de aprōpe 14 zile stă culesu in tipografia si trebuia să se totu amene. — R e d.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu pre langa parochulu gr. or din comun'a Gruinu, protopresviterulu Hasiasiului, se escrie concursu cu terminulu pana la 25 octobru, a. c. cal. vechiu. Emolumintele sunt: 1/3 parte din totu venitul parochialu. Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursurile bine instruate in intielesulu Stat. org. adresandu-le subsemnatulu Comitétu parochialu. —

Gruinu, 20 sept. 1871.

1-3 Comitétulu parochialu din Gruinu.

Concursu.

Pentru suplinirea postului de invetiatoriu si cantoru la scōl'a romana gr. cath. in Resitia-romana, pre tempulu absentiei actualulu docente, adeca pana la finea anului scolasticu 1873, se escrie concursu cu terminu pana in octobru st. n.

Emolumintele sunt:

63 fl. salariu anualu,

24 meti grâu,

8 orgii de lemne, si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt provocati, a tramite recoursele instruate cu atestatele de cualificatiune si despre portarea morala la „administratiunea montana in Resitia.“ Resitia-mont. 4 octobru 1871. 1-3

Concursu.

Se deschide prin acést'a pentru parochi'a vacanta din Siustra, pana in 30. septembre a. c. e. v. Emolumintele acestei parochie sunt: 30 jugere de pamentu, 1/2 jugeru intravilanu, de la 200 de case birulu si stol'a indatinata.

Doritorii de a competi la acést'a statiune parochiala au pana atunci a-si subterne recoursele tractualulu protopresviteru alu Hasiasiului Constantinu Gruicu, in Belintiu, — adorandu-le in intielesulu §§-loru 13 si 121. din Stat. org.

Siustra, 11 sept. v. 1871.

Comitétulu parochialu.

Cu scirea si invoirea mea:

Constantinu Gruicu m. p.

protopresviteru

2-3

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scōl'a confesionala gr. or. din comun'a Donceni, cott. Aradului prot. Boros-Ineului, cu terminulu pana in 10 oct. st. v. carea va fi deodata si d'ă alegerei. Emolumintele sunt: in bani 80 fl. v. a. 8 chible de grâu, 8 chible de cucurudiu, 1 chibla de pasula, 8 orgii de lemne, 50 portii de fenu, cortelu si ograda.

Doritorii de a ocupa acestu postu, sunt avisati a-si trimite pana la terminu concursurile proviedute cu testimoniulu despre absolvarea preparandiei si depunerea essamenului de cualificatiune, si despre absolvarea celu putienu a 3 clase reale, precum si atestatu de moralitate.

Donceni in 5 sept. 1871.

Comitétulu parochialu,

in contielegere cu:

Nicolau Ardelénu,

inspect. cercualu.

3-3

Concursu.

Din partea deputatiunei fondului scolariu gr. or. conformu decisiunei aduse sub nr. 214/1871, se face cunoscutu, cumca la fundatiunea Ballaiana au devenitu vacante mai multe stipendie pentru acei tineri, cari studiédia — atora de colegiale din Debreczin si Sárospatak si gimnasiulu evangelicu din Posoniu — la alte gimnasia, apoi la universitatile din Posta si Viena, séu la teologia in Carlovietu. Rudeniele fundatoriului au preferintia.

Doritorii d'ă dobandi aceste stipendie, au a-si instrui petitiunile precum urmédia:

1. Cu estrasu de botezu, dreptu documentu, că sunt de relegea gr. or.,

2. Cu documentu despre pusetiunea publica si privata si despre starea de avere a parintiloru, séu altoru consangeni ai loru.

3. Cu testimoniale scolari despre progresulu in studia si despre portarea morala.

4. In casu de rudenia cu fundatoriulu — cu documintele necesarie despre acést'a.

Terminulu presentarii petitiuniloru se atoresce pana la finea lui oct. st. n.

Localulu oficialu se afla in strad'a arbo-relui verde (Grünbaumgasse) Nr. 23.

Pesta, 1/13 septembre 1871. 3-3

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu a a III. clasa normala de confesiunea romana gr. or. din opidulu Halmagiu, prin acést'a se escrie concursu pana in 26 septembre a. c. st. v. candu se va tiené si alegerea. Salariulu anualu pentru acestu postu este 500 fl. v. a. solvindu-se decursive, si 5 orgii de lemne preste totu, din cari va avé a provedé scōl'a cu incaldire. Doritorii de a ocupá acestu postu au să documentedie: 1. cumca sunt romani de religiunea gr. or. 2. cumca au absolvatu cu succésu bunu celu putienu 4 clase gimnasiale, si cumca sunt pedagogi seu teologi absoluti. 3. atestatu despre moralitatea avuta in casu candu vor fi fostu pana acuma aplicati in ôresicare oficiu. Din siedint'a Comitétulu parochialu din opidulu Halmagiu tienuta in 20. augustu st. v. 1871. 3-3

In contielegere cu

Gratiannu Poppu
insp. cerc. de scōle

Nicolau Robu
not. Comitétulu

Concursu.

Se publica prin acést'a pentru statiunea invetiatorésca din comun'a Mineadu, si se defige terminu pana la 26 sept. e. v.

Emolumintele sunt:

In bani gat'a 60 fl. v. a. 8 chible de grâu mesteanu; 8 chible de papusioiu (cucurudiu); 4 centenarie de fenu, si 8 orgii de lemne; — cortelu in casa arondata. Doritorii de a ocupá acést'a statiune sunt avisati a-si asterne recoursele loru, proviedute cu testimoniulu despre absolvarea preparandiei si cu atestatu de moralitate, — pana in 25 l. c. st. v. — séu de adreptulu la Comitétulu parochialu, séu la subscrisulu Inspectore scolariu. —

Mineadu, 21/9 septembre 1871.

Comitétulu parochialu.

Cu scirea mea:

Nicolau Pohisiu, m. p.

3-3

Inspectore scolariu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de invetiatorésca la scōlele romane de confesiunea gr. or. din opidulu Halmagiu prin acést'a se escrie concursu pana in 26 septembre a. c. st. v. candu se va tiené si alegerea. Salariulu anualu pentru acestu postu este 450 fl. v. a. solvindu-se decursive, cortelu liberu si 5 orgii de lemne. Doritôriile de a ocupá acestu postu au să substérna Comitétulu parochialu de aici pana in 16 septembre a. c. recoursele instruate, cumca: 1. Sunt romane de confesiunea gr. or. 2. Să documentedie cu atestatu de cualificatiune cumca pricepu si vorbescu bine si cumca sunt in stare a propune cetirea in cele 3 limb'a ale patriei precum si că pricepu si potu propune totu felulu de lucru femeiescu de mana. Din siedint'a Comitétulu parochialu din opidulu Halmagiu tienuta in 20 augustu st. v. 1871. 2-3

In contielegere cu

Gratiannu Poppu
insp. cerc. de scōle.

Nicolau Robu
not. Comitétulu.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scōl'a confes. gr. or. din comun'a Selegeai, cott. Aradului, prot. B. Ineului, cu terminulu pana in 3 oct. st. v. — carea va fi si diu'a alegerei. — Emolumentele sunt: bani 100 fl. v. a. 10 chible de grâu, atâtea de cucurudiu, 10 orgii de lemne. 10 cent. de fenu, cortelu liberu si ograda. Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt indrumati a-si tramite pana la terminu recursurile proviedute cu testimoniulu despre absolv. preparandiei, absolvarea claselor normale mai putienu, cu atestatu de moralitate si depunerea essamenului de cualificatiune.

Datu in Selegeni, in 5 sept. 1871.

Comitétulu parochialu,

in contielegere cu

Nicolau Ardelénu,
inspect. cercualu.

3-3

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu la scōl'a confes. gr. or. din comun'a Laaz, cott. Aradului, prot. B. Ineului, — cu terminu pana in 3 oct. st. v., carea va fi si diu'a alegerei. Emolumintele sunt: 105 fl. v. a. 12 chible de grâu, atâtea de cucurudiu, 1 chibla de pasula, 10 orgii de lemne, 2 jugere de fenatia, cuartiru si ograda. — Voitorii de a ocupá acestu postu sunt indrumati a-si tramite pana la terminu recursurile cu tōte documentele, catra comitétulu parochialu.

Laaz 4 sept. 1871.

Comitétulu parochialu,
in contielegere cu

Nicolau Ardelénu,